

Handläggare
Mia Ledwith
Telefon: 08-508 252 58

Till
Socialnämnden
2024-03-19

Skrivelse angående jämställdhet i bedömningen om behov av socialtjänstinsatser samt stadens eventuella medverkan i NUSO

Svar på skrivelse från Liberalerna

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Jan Jönsson (L) har i en skrivelse från 2023-11-21 till socialnämnden ställt frågor om hur socialförvaltningen arbetar för jämställdhet i bedömning av stödbehov till flickor och pojkar samt om stadens eventuella deltagande i NUSO. I skrivelsen ställs två frågor:

- På vilket sätt arbetar förvaltningen med metodutveckling av socialtjänstens utredningsarbete för bättre jämställdhet i bedömningen av flickor och pojkars och stödbehov?
- Har staden för avsikt att delta i NUSO?

I svaret på skrivelsen beskrivs hur socialförvaltningen på olika sätt bidrar till att följa upp arbetet inom socialtjänsten i staden ur ett jämställdhetsperspektiv. Som svar på den andra frågan konstateras att samtliga stadsdelsförvaltningar inom staden samt avdelningen för socialt stöd inom socialförvaltningen i december 2023 hade beslutat att delta i NUSO, Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning. Förvaltningens föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Jan Jönsson (L) har i en skrivelse från 2023-11-21 till socialnämnden ställt frågor om hur socialförvaltningen arbetar för jämställdhet i bedömning av stödbehov till flickor och pojkar samt om stadens eventuella deltagande i NUSO.

Ärendet

I skrivelsen refereras till en kunskapsöversikt från SKR, ”Ojämställdhet i socialtjänsten”, som tagits fram av forskarna Maria

Andersson Vogel och Birgitta Persdotter. Den visar bland annat att socialtjänsten är bättre på att fånga upp allvarlig utsatthet hos flickor än pojkar och att flickor görs mer delaktiga i utredningar.

Den konstaterar även att gruppen pojkar födda i Sverige med utlandsfödda föräldrar, trots både egen beteendeproblematik och vårdnadshavares omsorgsbrister, inte blir beviljade stödinsatser motsvarande sina behov. Delvis kan det förklaras av att vårdnadshavarna i mindre utsträckning tackar ja till insatser, men socialtjänsten bedriver även mindre motivationsarbete och identifierar inte pojkars utsatthet som lika allvarlig som flickors. Vid flickors utsatthet läggs ofta fokus på omständigheter i uppväxtvillkoren, medan det för pojkar istället fokuseras på eget beteende och eget ansvar. Följden blir att denna grupp pojkar riskerar att dras in i allvarlig kriminalitet.

Vidare lyfts att SKR tillsammans med Karlstads universitet/FoU Välfärd Värmland har tagit initiativ till NUSO – Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning. Projektet syftar till att följa upp och utveckla kunskap om kommunernas förebyggande arbete och icke biståndsbedömda insatser till barn, unga och familjer, liksom om sorteringsprocessen från aktualisering till utredning samt från utredning till insats. Projektet ger också stöd i att analysera eventuella omotiverade skillnader i socialtjänstens utredningar och behovsbedömningar för pojkar och flickor, och startas under våren 2024.

Mot bakgrund av ovanstående ställs två frågor:

- På vilket sätt arbetar förvaltningen med metodutveckling av socialtjänstens utredningsarbete för bättre jämställdhet i bedömningen av flickor och pojkars och stödbehov?
- Har staden för avsikt att delta i NUSO?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 mars 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 14 mars 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens stöd i arbetet för jämställda behovsbedömningar

Socialförvaltningen bidrar till att följa upp arbetet inom socialtjänsten i staden ur ett jämställdhetsperspektiv, bland annat genom att den statistik som beställs från Sweco är könsuppdelad så långt det är möjligt. Statistiken används till socialtjänstrapporten och sprids även regelbundet till stadsdelsförvaltningarna för att underlätta i deras uppföljning. Det kan exempelvis handla om inkommande information (anmälningar och ansökningar gällande

barn och unga). I arbetet med socialtjänstrapporten deltar stadsdelsförvaltningarna i gemensam analys av statistiken tillsammans med socialförvaltningen, där könsaspekten är en del.

I ”Rätt stöd i rätt tid”, den genomlysning av socialtjänstdata för barn och unga i Stockholms stad som färdigställdes 2021, gjordes en analys utifrån jämställdhetsperspektivet. Genomlysningen visade att könsfördelningen i antal ärenden totalt sett var relativt jämn, men att det fanns betydande skillnader mellan könen när det gällde kontaktorsaker. Resultaten av genomlysningen tydde inte på att det fanns några stora skillnader utifrån kön när det gäller socialtjänstens arbete i staden, utan att de skillnader mellan könen som observerats främst utgjordes av skillnader i kontaktorsaker.¹

Socialförvaltningen ger även stöd till stadsdelsförvaltningarna genom att regelbundet erbjuda utbildning i olika bedömningsinstrument, till exempel EARL (Early Assessment Risk List), SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) och ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis). Vid utredning av ansökningar om stöd till barn och unga med funktionsnedsättning, används utredningsinstrumentet DUR (Dokumentation, utvärdering, resultat), som också ingår i introduktionsutbildningen för nya biståndshandläggare i staden. Syftet med dessa instrument är att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet samt att skapa enhetlighet i stadens utredningar och dokumentation, vilket ger förutsättningar för jämställda och jämlika utredningar.

I socialtjänstinspektörernas arbete med kvalitetsgranskningar görs alltid ett urval med hälften flickor och hälften pojkar av de ärenden som granskas, för att kunna se eventuella skillnader utifrån kön. Den senaste granskningen av handläggning av barnärenden 0-12 år gjordes 2021-2022. Den hade, som alltid, ett jämställdhetsperspektiv genom att samtliga variabler granskades uppdelat på kön, för att kunna hitta eventuella omotiverade skillnader mellan flickor och pojkar. Den visade generellt inga påtagliga skillnader i handläggningen utifrån kön. Den enda distinkta skillnad som framträdde, var att pojkar i betydligt högre grad än flickor hade en NPF-diagnos, vilket överensstämmer med befintlig kunskap om att autismspektrumtillstånd är vanligare hos pojkar samt att fler pojkar än flickor får ADHD-diagnos i barndomen.² Under 2024 planeras ytterligare två kvalitetsgranskningar av socialtjänstens verksamheter för barn som syftar till att fördjupa den tidigare granskningen av handläggning av barnärenden.

Utöver den kunskapsöversikt som Jan Jönsson refererar till i sin skrivelse, har SKR tillsammans med de regionala samverkans- och

¹ [Rapport "Rätt stöd i rätt tid" \(insynsverige.se\)](#)

² [Kvalitetsgranskning Handläggning av barnärenden 0-12 år, 2022](#)

stödstrukturerna (RSS) i Västerbotten (FoU Socialtjänst) och i Värmland (FoU Välfärd) även utvecklat metodstöd för en mer jämställd socialtjänst. Dessa publicerades på SKR:s webb i början av februari i serien ”Med öppna ögon för en jämställd socialtjänst”.³ Där finns bland annat ett nytt metodstöd till stöd för jämställd och jämlik handläggning inom barn- och ungaområdet, som förvaltningen planerar att sätta sig in i och sprida i staden.⁴

Hela staden deltar i NUSO

Samtliga stadsdelsförvaltningar samt avdelningen för socialt stöd hade beslutat i december 2023 att delta i NUSO – Nationell Uppföljning av Socialtjänstens Omställning. Totalt är 146 kommuner och stadsdelsförvaltningar från 20 av 21 län i Sverige, inklusive samtliga storstäder, anmälda. Det ger unika möjligheter till kunskapsutveckling, jämförelser och analysstöd, inte minst vad gäller jämställdhetsperspektivet.

Syftet med NUSO är att dels få en gemensam bild av nuläget i socialtjänsten inför omställningen i och med införandet av en ny socialtjänstlag, dels följa upp resultatet av omställningsarbetet över tid. Under 2024 görs därför en första uppföljning med fokus på barn, unga och familjer för att fastställa utgångsläget för omställningen. Uppföljningen görs genom tre delprojekt som berör olika delar av socialtjänsten: utredande/myndighetsutövande verksamheter, öppna/utförande verksamheter och verksamhetssystemen.

En viktig del i NUSO är följa och utveckla kunskap om jämställdhet och jämlikhet i bedömningar och insatser – något vars vikt betonas än mer i den kommande socialtjänstlagen. Utöver det ska projektet också följa och utveckla kunskap om

- utvecklingen av det förebyggande arbetet och icke biståndsprovade insatser,
- sorteringsprocessen från aktualisering till utredning samt från utredning till insats inom myndighetsutövningen, samt
- systematisk uppföljning och analys för arbete utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

³ [Stöd för en jämställd socialtjänst](#)

⁴ [Stöd för jämställd och jämlik handläggning inom barn- och ungaområdet](#)

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående jämställdhet i bedömningen om behov av socialtjänstinsatser samt stadens eventuella medverkan i NUSO

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-03-06
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-03-06